

● ŽAROMETI, SATURNUS IN CRVENA ZASTAVA

ZAUPANJE ZA ZAUPANJE

● KOLINSKA

INVESTICIJA V OBJEKT 14 A

Pred 12 leti je Kolinska sklenila pogodbo s CPC Knorr o proizvodnji jušnih koncentratov in novo proizvodnjo postavila v objekt 14 b Knorr. Leto zatem je ob njem zrastle nov, enak, le za nadstropje višji objekt za proizvodnjo majoneze in gorčice z laboratoriji (14 c). Pred njima pa sta ostali zelenica in neometana južna fasada, pripravljena za dozidavo novega objekta 14 a.

Ker je Kolinska nove programe razvijala predvsem na drugih lokacijah — na Šmartinski 30 namreč ni prostora niti za vse spremljevalne dejavnosti sedanje proizvodnje, naj bi bil novi objekt namenjen preselitvi nekaterih proizvodnih linij iz starih obratov oziroma povečanju proizvodnih zmogljivosti, kjer bi bilo to potrebno.

Kmalu pa se je pokazalo, da bi bila preselitev izredno draga in začeli smo raje s postopno rekonstrukcijo starih obratov, ki je zdaj v zaključni fazi.

V zadnjih letih pa je postala nujna razširitev proizvodnih zmogljivosti za jušne koncentrate ter za predelavo kokošjega in govejega mesa. Sprva je bila predvidena rešitev z gradnjo obrata za proizvodnjo rastlinskih proteinov v Črnomlju. V sklopu te investicije naj bi bil zgrajen tudi nov obrat za predelavo mesa. Že leta 1978 je bila pripravljena celotna dokumentacija in investicija je bila uvrščena med najbolj prioritete v Sloveniji, vendar je bila zaradi pomanjkanja združenih investicijskih pa tudi bančnih sredstev odložena. Sedaj se pojavlja kot dodaten problem spremenjeni režim uvoza soje oziroma moke in je zato perspektiva te investicije dokaj nejasna.

Preostala je torej edina možnost, da čimprej rešimo problem predelave mesa na lokaciji Šmartinska 30. Z gradnjo objekta 14 a rešujemo štiri probleme proizvodnje na tej lokaciji: predelava mesa, povečanje zmogljivosti v proizvodnji juš, ureditev zaklonske (ki ga Kolinska na tej lokaciji nima in ga je dolžna zgraditi) in ureditev garderob za delavce.

Objekt bo imel dve kletni etaži: v spodnji bo dvonamensko zaklonske za dvesto ljudi, kjer bodo urejene garderobe; v zgornji kletni etaži, v pritličju in polovic 1. nadstropja pa bo predelava

mesa kot popolnoma zaključena in ločena enota. Prvo, drugo, tretje in četrto nadstropje bo namenjeno razširitvi proizvodnje juš. Predvidena je tudi nadzidava objekta 14 b (Knorr) za laboratorij.

Gradnja naj bi potekala v fazah. Najprej naj bi zgradili dve kletni etaži, pritličje in 1. nadstropje, nato pa nadaljnje etaže objekta 14 a in nadzidali objekt 14 b.

Za prvo fazo, s katero sedaj začnemo, smo pridobili vsa potrebna soglasja in dovoljenja, za nadaljnje faze pa je pripravljena tehnična dokumentacija. V novozgrajenem obratu bo mogoče izpolniti vse zahteve, predpisane za izvozne objekte, in se ponovno vključiti v izvoz izdelkov v države EGS.

Prva faza predstavlja zaključeno celoto in obrat lahko prične delati neodvisno od poteka nadaljnje investicije.

Predračunska vrednost investicije s predvidenimi podražitvami znaša za prvo fazo 136.453.000 din. Za pokritje potrebnih sredstev je predvidena naslednja finančna konstrukcija: lastna sredstva za osnovna sredstva 54.793.000 din, lastna sredstva za obratna sredstva 11.885.000 din, kredit izvajalca gradbenih del 28.840.000 din in kredit Gospodarske banke za osnovna sredstva 40.935.000 din.

Predlagana investicija je »preživela« številne stopnje družbenega preverjanja in je dobila soglasje predvsem zaradi izvozne usmerjenosti. Zmogljivost predelave se povečuje za polovico.

Gradnja objekta bo obsežen in zahteven gradbeni poseg. Gradbeni jama bo globoka več kot 10 m in manipulativnega prostora je malo na razpolago. Med gradnjo bo otežkočen notranji transport.

Rok za gradnjo je sorazmerno kratek. Najugodnejši ponudnik in izvajalec Slovenija ceste — Tehnika pa se je pogodbeno obvezal, da bo gradbeni dela prve faze končal v sedmih mesecih. Sredi prihodnjega leta naj bi stekla poskusna proizvodnja. Na vsak način pa bomo v Kolinski takoj poskušali nadaljevati z gradnjo druge faze.

B. OTRIN

Dokončna odločitev Crvene zastave, da bo tudi sama začela izdelovati žaromete, je pred kratkim naletela v javnosti na precejšen odmev. Saturnus, doslej edini proizvajalec, je namreč s svojimi zmogljivostmi zmožen več kot pokrivati potrebe jugoslovanskega tržišča. Crvena zastava pa je že pred dvema letoma pri angleški firmi Lucas kupila licenco za plastični žaromet, nabavila že vso potrebno opremo in začel tekočo proizvodnjo v Zastavinem tozdu »21. oktober« je že tik pred vrati.

V teh okoliščinah je predvsem nujno, da se oba proizvajalca sporazumeta o načinu sodelovanja. Kot je povedal glavni direktor Saturnusa Jože Šlander, sta na nedavnih pogovorih v Zavodih Crvene zastave že našla skupni jezik. Dogovorjeni temelji sodelovanja bodo postali veljavni, ko jih bodo potrdili samoupravni organi Saturnusa tozda Avtooprema in tozda »21. oktober«. Pričakujejo, da bodo sporazum podprle tudi gospodarske zbornice in odgovorni politični delavci republik, s čimer se bo povečala moralopolitična odgovornost za njegovo spoštovanje.

Crvena zastava bo samostojno izdelovala plastične žaromete po Lucasovi licenci, ostala pa bo na ravni omejeni proizvodnje okrog 400 tisoč žarometov letno. Tehnološki postopek brizganja plastike pa bo lahko, če nobena klavzula v licenčni pogodbi tega

ne onemogoča, uporabljal tudi Saturnus. Poznavanje tega postopka bo ugodno izhodišče za nadaljnji razvoj plastičnih žarometov, ki so v sedanjih razmerah, ko se zahteve po vzdržljivosti žarometov povečujejo, zelo perspektivni. Na področju razvoja in proizvodnje plastičnih žarometov za izvoz se ponuja obema proizvajalcema dovolj možnosti za sodelovanje in tehnološko specializacijo. V načrtu je že skupna proizvodnja plastičnih žarometov za francosko tržišče. Skupno načrtovanje in poslovanje pa bosta oba proizvajalca urejala znotraj temeljnega samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev v izdelavi, nabavi, uporabi in prometu svetlobne opreme, kateremu se bo priključil tozda »21. oktober«.

VITA CAJNKO

V BOJU ZA STABILIZACIJO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Družbenopolitični zbor pa je med drugim ponovno opozoril na prepočasno uresničevanje sistema dohodkovnega povezovanja v reprodukcijskih verigah in še posebno kritično ocenil krhanje odnosov, ki jih organizacije združenega dela urejajo s samoupravnim sporazumevanjem za nemoten potek združene produkcije.

Poleg omenjenega so delegati vseh treh zborov obravnavali in

Sprememba občinske meje?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Po kritični razpravi je predsedstvo ugotovilo nujnost, da dajo družbenopolitične organizacije večkrat na svoje dnevne rede oceno stanja na tem področju v vseh okoljih. Seveda so bile ugotovljene razne pomanjkljivosti, predvsem na informacijskem področju, ki bi moralo biti organizirano tako, da v občini lahko ažurno in sproti spremljamo izpolnjevanje družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov in na tej osnovi delovnim organizacijam in skupnostim tudi informacijsko pomagamo.

Predsedstvo je obravnavalo in podprlo pobudo krajevnih konferenc SZDL Jože Moškrič-Ciril, Dušan Kveder-Tomaž in Tomačev-Jarše za spremembo občinske meje. Sprejelo je tudi predložen rokovnik postopka za spremembo območja občin Ljubljana Moste-Polje in Bežigrad. Na osnovi te pobude bo geodetska uprava mesta Ljubljana pripravila katastrski izris tega območja, o katerem naj bi oktobra in v prvi polovici novembra tekla širša razprava na zborih delovnih ljudi in občanov v KS in na zborih delavcev v tozidih in delovnih skupnostih vseh treh krajevnih skupnosti. Pobudo, kasneje pa izdelan predlog za spremembo območja občine pa mora obravnavati OK SZDL in predlog posredovati v sprejem vsem zborom skupščine obeh občin, da bi neposredni predlog leta 1983 lahko obravnavala skupščina SR Slovenije in izdala zakon o spremembi območja občine. Ker gre za oblikovanje in samoupravno organiziranje nove krajevske skupnosti, je nujno, da skladno z rokovnikom tečejo tudi kadrovske, organizacijske in vsebinske priprave za konstituiranje nove krajevske skupnosti.

JOŽE PETEK

● POLDE TRTNIK, DELEGAT NA 10. KONGRESU ZSS

Problemi so — rešitve tudi

V Cankarjevem domu bo od 11. do 13. oktobra potekal 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Udeležilo se ga bo 786 delegatov, številni gostje in novinarji. Vevške papirničarje bo na kongresu zastopal delegat Polde Trtnik.

Kot predsednik konference OO ZS Papirnice Vevče ste bili v okviru občinskega sveta ZSS izbrani za delegata na 10. kongresu ZSS. S kakšnimi občutki ste sprejeli to pomembno dolžnost?

Zavedam se, da to ni osebno priznanje, ampak priznanje vsem vevškim papirničarjem. Z vso odgovornostjo in z zadovoljstvom sem aktivno sodeloval v predkongresnih aktivnostih, da bi bile težnje in želje delavcev res tudi obravnavane na kongresu.

Gradiva za predkongresno razpravo so bila pravčasno razdeljena po osnovnih organizacijah. Kako so se OO ZS v Papirnici Vevče vključile v obravnavo kongresnih dokumentov?

Največ pozornosti smo namenili problemu, ki so v naši delovni organizaciji najbolj pereči. V prvi vrsti gre za zagotavljanje nemotene proizvodnje — nabavo surovin in reprodukcijskih materialov. Sicer pa se aktivnosti sindikata naše papirnice navezujejo predvsem na sprotne ocenjevanje rezultatov gospodarjenja kot tudi na uresničevanje sprejetih sklepov 3. konference ZSS.

Ali je bilo v razpravi o osnutkih dokumentov oblikovanih kaj dodatnih predlogov in pripomb?

Zaradi pomembnosti kongresnih dokumentov smo le-te obravnavali najprej na ravni konference, potem pa so jih obravnavale tudi vse OO ZS naše delovne organizacije.

Na sejah izvršnih odborov smo ugotovili, da je v predkongresnem gradivu navedeno veliko problemov, s katerimi se vsakodnevno srečujejo delavci v združenem delu, niso pa nakazane konkretne rešitve, ki naj bi jih sprejeli na kongresu.

Naj izpostavim nekaj problemov, na katere predkon-

gresni dokumenti niso nakazali rešitve:

— zaposlovanje; zavedamo se, da bomo v težkih gospodarskih razmerah težko investirati v nove proizvodne obrate, s čimer bomo tudi zmanjšali možnosti zaposlova-

Polde Trtnik

nja mladih delavcev in naših tovarišev, ki delajo v tujini in se želijo vrniti;

— odgovornost; velikokrat je bil poudarjen problem odgovornosti, ki naj ne bi slovel le na neposrednih proizvajalcih, ampak tudi na tistih, katerih odločitve so širšega družbenega pomena;

— nagajevanje po delu; sindikat se mora zavzemati za uvajanje plačila po delu, vendar je treba pravično vrednotiti vse delavce, ki prispevajo k ustvarjanju dohodka. Velikokrat je prisotno tudi zmotno mnenje, da je samo fizično delo tisto, ki ustvarja dohodek.

In kaj osebno pričakujete od 10. kongresa ZSS?

Kot delegat pričakujem od 10. kongresa, da se bomo dogovorili za reševanje vrste zadev, ki tarejo naše gospodarstvo, socialno varstvo delavcev, posebno tistih z najnižimi osebnimi dohodki, in da bomo sprejete sklepe potem vsi tudi izvajali.

VIDA BARTOL

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Revija Engineering New Record iz New Yorka je pred kratkim objavila lestvico največjih gradbenih firm na svetu, in sicer po višini pogodb, ki so jih sklenile za dela v tujini. Na tej lestvici je Gradis na 250. mestu. Leto pred tem pa je bil na 223. mestu. To pomeni, da je porast mednarodnih pogodb v svetu večji kot pri nas. Če pa bo Gradisov delež del v tujini letno rasel za 15 %, ni bojzani, da bi v prihodnjih letih izpadel iz lestvice 250 največjih svetovnih gradbenih podjetij, ki imajo največje zneske pogodb za delo v tujini.

pirja kot oplemenitenega proizvoda. Dodatne stimulacije za izvoz so predvidene iz naslednjih virov:

— 950 milijonov dinarjev sredstev, ki so zbrana iz presežkov prispevkov samoupravnih interesnih skupnosti v letu 1981;

— 240 milijonov dinarjev iz presežka dohodka Narodne banke Slovenije po zaključnem računu za leto 1981 in

— 1000 milijonov dinarjev, ki so se v prvih šestih mesecih letošnjega leta zbirala v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti preko dogovorjene planirane porabe.

Papir, ki ga izdelujejo v Papirnici Vevče, je uvrščen med proizvode visoke stopnje obdelave, za katere velja povračilo v višini 3 % od ustvarjenega konvertibilnega izvoza.

Da bi v Velani lahko do konca leta izplačevali osebne dohodke na sedanji ravni, bi

morali vsak mesec prodati za 60 milijonov dinarjev zaves. Ta naloga pa bo težko dosegljiva, saj stroji vse preveč stojijo zaradi pomanjkanja surovin, le-te pa so dostikrat slabše kvalitete, kar terja od proizvodnih delavcev večjo pripravljenost in budnost ter boljši nadzor nad stroji. Z uresničitvijo teh nalog bi v Velani do konca leta ustvarili okoli 60 milijonov dinarjev celotnega prihodka.

Zaostrene gospodarske razmere niso prizanesle niti Saturnusu. Pa vendarle lahko rečemo, da se je ta delovna organizacija, ki je še posebej odvisna od uvoza bele pločevine, dobro znašla in da njeni rezultati nasploh niso tako slabi. Letos načrtovanega finančnega obsega sicer najbrž ne bodo dosegli in tudi lanskoletnih rezultatov ne, kljub temu pa je dohodek bistveno večji od lanskega. Predvsem so omejili uvoz bele pločevine in se trudijo z domačo pločevino, ki pa je slabše kakovosti, porozna in trda, kar se pozna pri proizvodnji. Saturnus je že začel sovlagati v gradnjo nove tovarne bele pločevine, ki naj bi pričela delati prihodnje leto v Šabcu.

● Odsevniki za pešce in kolesarje

Letos sprejeti novi zakon o varnosti cestnega prometa predvideva tudi dodatno svetlobno opremo za pešce, predvsem najmlajše, in za kolesarje. To opremo, ki jo je pred kratkim začel izdelovati Saturnus, je že moč dobiti v naših trgovinah.

Otroci si bodo namesto rumenih rutic obešali okrog bratu bele odsevnike v obliki slončka, ježka, kužka ali medvedka (na »ki«). Kolesarji pa bodo ponoči in v megli bolj vidni zaradi bočnih odsevnikov in varnostnih loparčkov. Rumeni bočni odsevniki se pritrdijo v kolesa, koristni pa so predvsem pri prečkanju ceste. Loparček z dvema odsevnikom, belim spredaj in rdečim zadaj, ki ga kolesar pritrdi na levo stran kolesa, pa opozarja avtomobiliste, da kolesarja prehitevajo v varni razdalji.

V. CAJNKO

